

Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzja osiągnięć
Pana dr. Sławomira Rogowskiego
ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego
nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach,
wykonana na zlecenie Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Dziennikarstwa i
Komunikacji Medialnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach¹

1. Podstawa sporządzenia recenzji

Niniejsza recenzja została przygotowana na podstawie decyzji Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 czerwca 2026 r.

Zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U z 2024, poz. 1571 – dalej jako PrSzkoWyżN), jednym z warunków ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie, było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a PrSzkoWyżN.

Jak słusznie wskazuje się w doktrynie, kryterium „znacznego wkładu w rozwój dyscypliny” ma charakter ilościowo-jakościowy, tzn. dorobek musi być jednocześnie odpowiednio obszerny i reprezentować wysoki poziom merytoryczny, tak aby prowadził do ulepszenia i podniesienia poziomu nauki w danej dyscyplinie. Podkreśla się przy tym, iż w ujęciu językowym „wkład” oznacza czyjeś zaangażowanie w przedsięwzięcie będące

¹ Materiały do sporządzenia recenzji (w tym publikację książkową oraz w wersji elektronicznej autoreferat, wykaz osiągnięć, dyplomy, oświadczenia wraz ze zleceniem Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 czerwca 2026 r. doręczono skutecznie opiniującemu za pośrednictwem Poczty Polskiej w dniu 12 sierpnia 2026 r. W dniu 7 września 2026 r. w korespondencji mailowej uzupełniono braki formalne w materiale źródłowym, poprzez przekazanie pozostałego dorobku naukowego Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora.

niematerialnym wsparciem, „rozwój” to proces zmian prowadzący do ulepszenia, zwiększenia lub osiągnięcia wyższego poziomu pod jakimś względem, zaś „znaczący” oznacza mający duże znaczenie, występujący w dużej ilości bądź liczbie, stosunkowo duży, pokaźny, niemały, spory. Z językowego znaczenia tych słów wynika, że chodzi o dorobek powodujący osiągnięcie wyższego poziomu nauki. Mimo że słowo „znaczący” wskazuje na istotność ilości, nie można poprzestać na ocenie ilościowej publikacji. W piśmiennictwie trafnie przyjmuje się, że kryterium to wymaga odpowiedniej obszerności dorobku oraz odpowiedniego poziomu merytorycznego, przy czym istotny jest całościowo duży walor merytoryczny osiągnięć (ich ważność i znakomitość) oraz ich znaczenie dla dyscypliny (istotny merytoryczny wkład). Wkładem w rozwój nauki mogą być osiągnięcia badawcze i publikacje, które systematyzują i wzbogacają wiedzę teoretyczną, a także prace zawierające konkretne rozwiązania (wskazówki, zalecane metody działań) dla praktyki społecznej lub gospodarczej, istotne i przydatne z punktu widzenia problematyki badawczej właściwej dla danej dyscypliny (R. Stefański, Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym w dyscyplinie nauki prawne, „Ius Novum” 2026, nr 1, s. 80–110). Ponadto stwierdza się, że w postępowaniu habilitacyjnym kluczowe jest „osiągnięcie naukowe” o ponadprzeciętnym poziomie merytorycznym, a nie dowolny dorobek. Jego wartość ocenia się merytorycznie, z uwzględnieniem nowości, wpływu na stan wiedzy i jakości metodologicznej, natomiast punkty ewaluacyjne i wskaźniki bibliometryczne mają charakter wyłącznie pomocniczy. Wykładnia językowa prowadzi także do wniosku, że bardzo wysoki poziom osiągnięć może uzasadniać ich relatywnie mniejszą liczbę, ale nie odwrotnie – niska jakość nie może być kompensowana liczbą publikacji. Pamiętać także należy, osiągnięcie naukowe powinno zawierać oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i dowodzić określonego poziomu wiedzy. Według poglądów doktryny osiągnięcie naukowe powinno wykazywać walor nowości naukowej, powodować korzystną zmianę stanu nauki przed i po jego przedstawieniu oraz wywoływać istotną zmianę w opinii przedstawicieli dyscypliny, w szczególności recenzentów (R. Stefański, op. cit.). Literatura wskazuje, że za wnoszące znaczny wkład w rozwój dyscypliny z reguły nie mogą być uznane prace bez klarownych hipotez i pytań badawczych (brak właściwej metodologii), opracowania czysto deskryptywne (jedynie informacyjne), teksty z rażącymi błędami merytorycznymi lub błędną terminologią, prace bez rzetelnego przeglądu literatury polskiej i zagranicznej oraz orzecznictwa, pomijające podstawową literaturę, teksty nadmiernie asekuracyjne („tylko wybrane problemy”, „przyczynek”), co wskazuje na brak zdolności do dogłębnego zbadania tematu (R. Stefański, op. cit.).

2. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego Kandydata

Habilitant w 1986 r. ukończył studia magisterskie na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, w specjalności dziennikarskiej. W 2004 r. został absolwentem studiów podyplomowych z zakresu zarządzania i marketingu w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

W 2016 r. Opiniowany uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o mediach i komunikacji społecznej na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „*Współczesna publiczna radiofonia regionalna w Polsce – aspekty programowe, finansowe i regulacyjne*”, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Janusza Adamowskiego.

Od 2 stycznia 2017 r. dr Sławomir Rogowski jest zatrudniony na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, w Katedrze Antropologii Mediów.

Dodatkowo należy podkreślić, że Habilitant był bardzo mocno zaangażowany w realizację licznych projektów artystycznych i edukacyjnych. Był m. in. pomysłodawcą oraz dyrektorem Festiwalu Filmowego i Artystycznego „Lato Filmów w Kazimierzu Dolnym” (w latach 1995–2004), a także inicjatorem i koordynatorem Warsztatów Dziennikarskich w Sandomierzu. Jest autorem i producentem licznych audycji, programów artystycznych i filmów emitowanych w radiu i telewizji czy wyświetlanych kinach.

Ponadto w latach 2010 - 2016 był członkiem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. W okresie 2024–2025 r., w ramach zadań powierzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, objął nadzór nad pracami Departamentu Mediów i Sektora Kreatywnego MKiDN. Obecnie pełni nadto funkcję stałego członka Rządowego Komitetu ds. Cyfryzacji.

3. Ocena osiągnięcia naukowego wymienionego w art. 219 ust. 1 pkt 2 a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. PrSzkolWyż

Jako podstawowe osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 PrSzkolWyżN dr Sławomir Rogowski wskazał autorską monografię zatytułowaną „*Kultura studencka. Geneza, historia, teraźniejszość*” (ASPRA-JR, Warszawa 2025, s. 281).

3.1. Ocena formalna

Obowiązkiem recenzenta określonym w art. 221 ust. 8 w zw. z art. 219 ust. 1 pkt 2, ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, była ocena czy wnioskodawca posiada w dorobku osiągnięcie naukowe stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny. Jak już bowiem wyżej wskazano, w myśl art. 219 ust. 1 pkt 2 a PrSzkolWyżN, jednym z warunków ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie, było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a PrSzkolWyżN).

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że wydawnictwo ASPRA (Identyfikator 44900) znajduje się na wskazanym wykazie, zatem wyżej wspomniany wymóg formalny został spełniony.

3.2. Ocena merytoryczna

We wstępie książki, którą wskazano jako główne osiągnięcie naukowe pt. *„Kultura studencka. Geneza, historia, teraźniejszość”* (ASPRA-JR, Warszawa 2025) Autor wyjaśnia, że monografia zapożycza swoją kompozycję i czerpie z merytorycznych inspiracji, których wstępne wersje powstały w artykule opublikowanym wcześniej w kwartalniku ‘Konteksty’” zatytułowanym „Siedem fenomenów kultury studenckiej” (s. 10). Jak przyznaje dr S. Rogowski, w wyniku licznych modyfikacji wcześniejszej koncepcji, powstała finalnie książka w obecnym kształcie, będąca próbą całościowego rozwinięcia wcześniej analizowanej problematyki. Autor stwierdza, że najważniejszym pytaniem badawczym pracy jest kwestia jakie wartości były obecne w ówczesnych (tzn. - jak można się domyślać – w opisywanym okresie) dyskusjach i wypowiedziach artystycznych tworzących ruch kultury studenckiej w PRL-u. Ponadto podjęto w pracy próbę odpowiedzi na kilka istotnych pytań badawczych dotyczących zjawiska kultury studenckiej w Polsce w latach PRL. Po pierwsze, poddano analizie kwestię, kiedy i dlaczego kultura studencka powstała. Po drugie, rozważa się, jaką funkcję pełniło to zjawisko przez blisko pięćdziesiąt lat, od zakończenia II wojny światowej do wyborów w 1989 r., a także jakie formy komunikacji wypracowała we własnym środowisku i na zewnątrz. Podejmuje również próbę określenia jej aktualnego stanu, charakteru i funkcji tego zjawiska.

Autor - jak podał - stara się zidentyfikować tzw. „osiem i pół” fenomenów kultury studenckiej i temu poświęca książkę. Wyjaśniono tu wprawdzie, że „liczba 8,5 uznawana jest jako optymalna miara, odpowiadająca wielu modelom” (przypis 8, s.11), to jednak taka intrygująca koncepcja zasługiwałaby na szerszy wywód. Jak można się domyślać, bo niestety nie zostało to *explicite* wyartykułowane w pracy, jest to jedna z głównych hipotez pracy. Inną jest teza o „rozbieżności generacyjnej w rozumieniu złotego okresu kultury studenckiej”.

W stylistyce pracy zdecydowano się na odwołanie do konwencji narracji literackiej, odwołującej się do prac amerykańskich antropologów kultury takich jak James Clifford i oraz Clifford James Geertz. Ale znajdują się tu też odniesienia do współczesnego kontekstu kulturowego, w szczególności w aspekcie chociażby potęgi obrazu oraz ujęć antropologii mediów i kultury współczesnej (s. 17). Już z tego wynika, że praca odwołuje się m. in. do koncepcji antropologicznych. Jak przyznaje Autor w autoreferacie, publikacja ma charakter interdyscyplinarny i wykorzystuje kilka perspektyw naukowych, w tym medioznawczą, historyczną, antropologiczną oraz kulturoznawczą. Ponadto wskazano, że prezentowanemu opisowi starano się nadać charakter dynamiczny i interdyscyplinarny, „lokując go na kilku przenikających się płaszczyznach, przede wszystkim metaloznawstwa i antropologii mediów, zaś w szerszej perspektywie historii współczesnej i socjologii” (Ibidem, s.17). Autor przyznaje jednak, że szczególnie bliska była mu perspektywa medioznawcza, stąd też starano się ukazać kulturę studencką jako instrumentu komunikacji społecznej oraz jako specyficzne obszary aktywności twórczej i artystycznej, które Habilitant nazywa właśnie fenomenami kultury studenckiej.

Należy spostrzec, że takie interdyscyplinarne podejście z jednej strony może być niezwykle inspirujące i odkrywcze i godne pochwały, z drugiej zaś – w szczególności w przypadku prac przygotowanych na ocenę w ramach procedury awansów naukowych (jak to ma miejsce w niniejszym przypadku) – wiązać się może z pewnym ryzykiem wykazania, że dane osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny (podkr. JS), w której wnioskodawca ubiega się o uzyskanie stopnia naukowego (w niniejszym przypadku: nauk o komunikacji społecznej i mediach). Stąd warto tu przypomnieć, że przedmiotem badań nauk o komunikacji społecznej i mediach (NKSIM) jest komunikacja społeczna rozumiana jako obieg informacji i wymiana symboliczna w społeczeństwie oraz media rozumiane jako techniczne i instytucjonalne środki tego obiegu (od mediów masowych po media cyfrowe, społeczne i algorytmiczne), ich struktury, instytucje, praktyki, treści, odbiorców, ramy prawne, ekonomiczne i kulturowe oraz wzajemne oddziaływania ludzi i

mediów. Jak słusznie wskazuje się w doktrynie: „Specyfika badań nad procesami komunikacyjnymi, wpływem mediów na społeczeństwo oraz ewolucją samych mediów determinuje interdyscyplinarny wymiar badań” (T. Mielczarek, J.W. Adamowski, *Nauki o mediach: charakter dyscypliny*, w: *Podstawy nauk o komunikacji społecznej i mediach*, red. J. Woźniak-Kasperek, J.A. Adamowski, s. 198). Autorzy ci wskazują nadto, że pośród kierunków badań można wyróżnić takie obszary jak m. in.: nowe media, teorię i pragmatykę dziennikarstwa, public relations i komunikację wizerunkową, systemy medialne, historię mediów, społeczne i kulturowe oddziaływanie mediów, metodologię badań nad komunikacją społeczną, bibliologię, informatologię i komunikowanie polityczne (ibidem, s. 194). Inni autorzy przyznają, że „w przypadku nauk o mediach można mówić o tradycji humanistycznej i społecznej” (I. Hofman, Status dyscypliny nauki i mediach. Konieczna zmiana, w: A. Adamski, S. Gawroński, M. Szewczyk, *Nauki i mediach i komunikacji społecznej. Krystalizacja dyscypliny w Polsce. Tradycje, nurty, problemy, rezultaty*, Warszawa 2017, s. 42). W związku z powyższym może rodzić się pewna wątpliwość czy praca pt. *„Kultura studencka w Polsce. Geneza, historia, teraźniejszość”* mieści się w ramach NKSİM, czy raczej należałoby ją umiejscowić w ramach innych dyscyplin, w tym kulturoznawstwa, historii lub antropologii. Po pierwsze jednak – jak wykazano powyżej – owa interdyscyplinarność wpisuje się swoiste DNA tej dyscypliny (NKSİM). Po drugie – jak podkreślono w autoreferacie – „Kultura jest narzędziem medialnym, które poprzez swoją kontekstowość stwarza umiejętności komunikowania na poziomie społecznym poprzez język – tak werbalny, jak i niewerbalny – oraz symbole dające możliwość błyskawicznej komunikacji, pod warunkiem znajomości ich znaczeń w obrębie danej kultury. W podobnym sensie poszczególne dziedziny sztuki operują instrumentami komunikacji na zróżnicowanych obszarach gatunkowych, opartych na przesłankach racjonalnych czy aksjologiczno-normatywnych, ale i emocjonalnych, pozwalających na trwałe zapamiętywanie i budowanie postaw. Tworzą się ramy interpretacyjne umożliwiające rozumienie tych samych spraw i symboli w podobny sposób. Tak rozumiany język kultury pozwala na przekraczanie barier komunikacyjnych; w tym sensie jest uniwersalny. W ramach kultury odbywają się praktyki kulturowe, rytuały, obyczaje i rodzi się tradycja, która sprzyja budowaniu tożsamości, identyfikacji grupowej i powstawaniu wspólnoty, szczególnie ważnej w kulturze studenckiej” (S. Rogowski, Autoreferat, s. 4). W takim ujęciu można przyjąć, iż wskazane osiągnięcie naukowe, mimo powyższych wątpliwości, mieści się w ramach dyscypliny NKSİM. Tym bardziej, że według intencji Autora, monografia ta próbuje opisać m. in. problem relacji między kulturą studencką a komunikacją społeczną. Podkreśla się tu, że środowisko studenckie wykształciło własne kanały komunikacji, język, symbole, prasę, radio oraz sieci

współpracy. W tym sensie temat może być z pewnością istotny dla badań nad mediami środowiskowymi i komunikacją grupową.

Zaprezentowano tu różne definicje kluczowych kategorii dla tej pracy tj. kultury (R. Lintona, A. Kłoskowskiej) i kultury studenckiej (A. Turner i G. Pyszcza, A. Gielerowskiego). Przy czym – co należy podkreślić - Autor przyjął rozumienie tego drugiego pojęcia jako „zespołu jednolitych ze względu na antytetyczne do kultury głównego nurtu przekonania i postulaty młodzieży akademickiej, wyrażane i komunikowane mniej lub bardziej wprost przez różnorodne i bogate formy twórczości oraz zespół nieformalnych i formalnych zachowań społecznych i politycznych, a także silną samorządnością i wewnętrzną organizacją ruchu społecznego młodzieży akademickiej, programowo, organizacyjnie i finansowo wspieranego przez Zrzeszenie Studentów Polskich, jak również mającego swoiste formy spontaniczne”. I takie ujęcie determinuje narrację całego tomu.

Tu jednak pojawia się kolejna poważna wątpliwość i zastrzeżenie. Autor skupił się praktycznie wyłącznie na aktywności młodzieży akademickiej w okresie 1948-1989, wspieranej przez ówczesne Zrzeszenie Studentów Polskich. Pominął natomiast całkowicie historię ruchu kultury studenckiej oraz działalność innych organizacji skupiających studentów w okresie PRL, w tym np. Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Można tu zaryzykować tezę, że chociażby właśnie NZS w okresie PRL-u stworzyło równoległy system życia kulturalnego – od prasy podziemnej i bibliotek drugiego obiegu, przez wolne wykłady i teatr niezależny, po niecenzurowane publikacje i gazetki podziemne. (zob. szerzej: Zakrzewski, M. (2020). *Niezależne Zrzeszenie Studentów 1980–1989*. Instytut Pamięci Narodowej; Jończyk, M. (2023). *Działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Kielcach w latach 1980–1981*. Przystanek Historia; Leszkowicz, T. (2020). *Studencka solidarność – historia Niezależnego Zrzeszenia Studentów (1980–1981)*. Histmag.org). Wprawdzie – poza wszelkim sporem jest, że w obszarze kultury studenckiej faktycznie ZSP dominowało, m.in. z racji posiadanych zasobów organizacyjnych, finansowych i systemu politycznego, lecz biorąc pod uwagę tytuł pracy („Kultura studencka w Polsce. Geneza, historia, teraźniejszość”), wydaje się, że można było odnieść się do innych nurtów zjawiska kultury studenckiej w Polsce. Ponadto, bez wątplenia - koniecznym zabiegiem powinno być umieszczenie w tytule publikacji cezurę czasowej, co Autor uczynił wprawdzie, choć tylko pośrednio i to dopiero w rozdziale X. Lektura książki przekonuje, że skupiono się tu w głównej mierze na okresie 1948- 2025, w zasadzie całkowicie pominięto okres wcześniejszy. Wprawdzie we wstępie do książki Autor przyznaje, że „można daleko sięgać w głąb historii, szukając różnych dawnych zachowań

studenckich, odległych zwyczajów czy obrzędów. Są one związane z uczelniami wyższymi, odkąd takie powstały. Jest to trudne z racji koniecznej kwerendy i obszernego materiału (ibidem, s. 16). Wydaje się jednak, że takie argumenty, które przytacza Habilitant, jak ewentualne wyzwania związane z konieczną kwerendą i obszernością materiału badawczego, z pewnością nie świadczą o ambitności projektu. A przecież taki wybór opisywanego okresu działalności studenckiej, wynikał z racji własnych doświadczeń i osobistego zaangażowania Autora. Tym bardziej, że podkreślono tu, że przygotowując pracę korzystano z materiałów, które dr. S. Rogowski zgromadził przez wiele lat w trakcie swojej działalności zawodowej i społecznej. Bez wątpienia, te właśnie analizy prezentowane w pracy, oparte o unikalne zasoby archiwalne, są – w ocenie recenzenta – jednym z najbardziej wartościowych elementów tej publikacji. Tym niemniej takie poważne ograniczenie przedmiotowe i czasowe, powinno znaleźć odzwierciedlenie w tytule książki. W przeciwnym razie pojawić może się zarzut, że twórca nie wyczerpał w swym dziele istoty problemu. W każdym razie, poszerzenie pracy o wskazane wyżej wątki, wzbogaciłoby recenzowaną publikację. Tym bardziej, że jak przyznaje Autor, pośród pytań badawczych, stawia się kwestię, kiedy i dlaczego kultura studencka powstała. Rzetelność naukowa wymagała, aby dokonać odpowiednich zastrzeżeń w samym tytule książki, a przynajmniej szerzej opisać tę kwestię we wstępie.

Co niewątpliwie warte odnotowania, podjęto tu próbę przedstawienia kultury studenckiej jako zdecydowanie szersze zjawisko społeczno-kulturowe. Przeanalizowano tu jej genezę (choć ograniczając się do roku 1948), organizację, formy artystyczne i komunikacyjne oraz przemiany zachodzące w ramach czasowych o których mowa w rozdziale X. Jak już wspomniano, wykorzystano tu perspektywy historyczną, kulturoznawczą, antropologiczną i – chyba jednak w najmniejszym stopniu – medioznawczą. Autor omawia takie obszary aktywności studentów jak: kluby studenckie, kabaret, piosenka studencka, dyskusyjne kluby filmowe, dziennikarstwo studenckie, festiwale oraz inne formy aktywności artystycznej.

Przypomnieć należy, że w tytule książki wskazano, iż praca dotyczy genezy, historii i teraźniejszości, trudno jednak oprzeć się wrażeniu, że jedynie dwa pierwsze człony zostały właściwie opisane. Gorzej wypada refleksja, jeśli chodzi o kwestie dotyczące teraźniejszości. Wprawdzie Autor stawia diagnozy dotyczące tego zjawiska współcześnie, a nadto starał się także uwypuklić tę kwestię w badaniach własnych, o których mowa w rozdziale IX, niemniej jednak obecny stan aktywności studentów w tym obszarze został potraktowany zdecydowanie po macoszemu w porównaniu z okresami wcześniejszymi opisywanymi w pracy. Można to oczywiście tłumaczyć okolicznością, że Autor był osobiście zaangażowany do pewnego

momentu w główny nurt opisywanego zjawiska, a zatem w dużej mierze mógł opierać się na obserwacji uczestniczącej. Być może także dlatego, że w istocie aktualnie brakuje wydarzeń, aktywności godnych odnotowania w ruchu akademickim. Można jednak było oczekiwać - skoro w tytule mowa jest o teraźniejszości - podjęcia próby swoistej ewidencji tych działań.

Jak wyjaśnia Autor, „/.../ praca zawiera zhierarchizowany układ rozdziałów dedykowanych poszczególnym fenomenom i ich determinantom społeczno – politycznym” (ibidem, s. 11). W konsekwencji książka składa się z dziesięciu rozdziałów, poprzedzonych wstępem i zwieńczonych zakończeniem, bibliografią, wykazem ilustracji oraz indeksem nazwisk. Wydaje się, że taka struktura pracy wynika z zastosowania konwencji narracji literackiej, odwołującej się do prac amerykańskich antropologów kultury takich jak James Clifford i oraz Clifford James Geertz. Taki zabieg w pracach naukowych może okazać się jednak ryzykowny.

We wstępie w pierwszej kolejności wskazano pytania badawcze dotyczące zjawiska kultury studenckiej. Dalej odwołano się do tezy Ryszarda Stemplowskiego, że ZSP od 1950 do 1973 r. „na ogół korzystnie zaznaczyło się w życiu ówczesnych studentów i młodych absolwentów, funkcjonowało w niejednorodnej kulturze politycznej autokratycznego socjalizmu państwowego” (ibidem, s. 10). Nie bardzo jednak wiadomo, czy Autor traktuje tę hipotezę jako własną, tym bardziej, że nie ma tu mowa (przynajmniej nie *explicite*) o innych, tzn. własnych, co z pewnością jest także poważnym mankamentem pracy. Następnie zaprezentowano motywację zaangażowania się Autora w tę problematykę, dalej opisano strukturę pracy. W dalszej części tego fragmentu książki, podjęto próbę zdefiniowania pojęć takich jak kultura, kultura studencka oraz medialność kultury studenckiej, a także zasygnalizowano wyzwania współczesności. Z pewnością jednak wytknąć trzeba, brak jakiegokolwiek odniesienia się w tej części do stosowanej metodologii badań (mowa o tym jest właściwie tylko w rozdziale IX). Przyjęta koncepcja konwencji narracji literackiej, choć z pewnością interesująca, nie może pozbawiać dzieła najważniejszych cech naukowości.

Rozdział pierwszy skupia się na opisie działalności klubów studenckich, wskazując rolę i znaczenie tych instytucji oraz formy i metody pracy w strukturze ogólnokrajowej tych ośrodków. W rozdziale drugim skupiono się na opisie i osiągnięciach teatrów studenckich. Rozdział trzeci poświęcono aktywności studentów w ramach kabaretów studenckich, przedstawiając ich funkcje społeczne w PRL. Kolejny fragment koncentruje się na fenomenie piosenki studenckiej. Rozdział piąty dotyczy dyskusyjnych klubów filmowych, szósty przedstawia inne formy działalności w kulturze studenckiej. Kolejny fragment pracy

poświęcono dziennikarstwu studenckiemu, a część ósmą tej publikacji – festiwalom studenckim, przeglądowi i FAMIE. Cały ten fragment książki (tzn. rozdz. od 1-8) ma wyraźnie charakter deskryptywny. Ale z pewnością w tej części pracy Autor wykazał się znakomitą znajomością opisywanej problematyki (zaczerpniętej najczęściej z obserwacji własnych, próbując na tej podstawie przedstawić pewne analizy. Trudno się temu dziwić, skoro większość opisywanych tu wydarzeń było bądź współorganizowanych przez Autora tej książki, bądź uczestniczył w nich osobiście. Ponadto wykorzystana tu wiele materiałów źródłowych, w tym archiwaliów, w tym programów imprez, gazet i biuletynów studenckich, dokumentów klubowych, fotografii oraz dziesięciu wywiadów z uczestnikami kultury studenckiej, które autor gromadził przez wiele lat w trakcie swojej działalności zawodowej i społecznej. Należy tu przypomnieć, że w latach osiemdziesiątych był aktywnym animatorem kultury studenckiej, między innymi kierownikiem klubu studenckiego, jurorem festiwali, uczestnikiem, animatorem i zarazem baczny obserwator życia kulturalnego środowiska akademickiego. Szczególnie znaczące było połączenie opisywanych źródeł z doświadczeniem uczestniczącym Habilitanta. Praca w tych fragmentach ma niewątpliwie wyjątkowe i unikalne znaczenie dokumentacyjne. Dotyczy zjawiska, którego część materiałów pozostaje rozproszona i słabo obecna w głównym nurcie historiografii kultury. Monografia może zatem pełnić funkcję porządkującą oraz przyczyniać się do zachowania pamięci o środowiskach studenckich, twórcach i instytucjach. Dodatkowo ciekawa, prowadzona w przykuwającym uwagę czytelnika narracja w kolejnych fragmentach książki, została wzbogacona o bogatą dokumentację zdjęciową. Na marginesie jedynie należy spostrzec, że z pewnością lepiej dla odbiorcy byłoby, aby każde ze zdjęć było opisane na danej stronie, pod każdą fotografią, a nie zbiorczo na końcu książki w zbiorczym wykazie (s. 261-265).

Na szczególną uwagę zasługuje rozdział dziewiąty zatytułowany „Omówienie badań”, w którym Autor przedstawił wyniki własnych badań przeprowadzonych w ramach Katedry Antropologii Mediów Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego. Badanie przeprowadzono dwukrotnie: w 2018 r. oraz w 2025 r., w ramach projektu badawczego „Zjawiska kultury i mediów studenckich w PRL”. W badaniu z 2018 r. uczestniczyło 115 osób, przy czym uzyskano jedynie 97 ważnych odpowiedzi. Respondentom zadano kilka pytań, m.in.: po pierwsze, czy obecnie funkcjonuje kultura studencka rozumiana jako odrębne zjawisko; po drugie, jak rozumie się zjawisko kultury studenckiej oraz z jakiej oferty kulturalnej studenci korzystają najczęściej. W badaniu weryfikacyjnym przeprowadzonym w 2025 r. udział wzięło 252 osoby, w tym studentki i studenci uczelni wyższych oraz osoby, które niedawno ukończyły studia. Uzyskano 213 poprawnie

wypełnionych ankiet przeprowadzonych za pośrednictwem formularza Google. Oprócz pytań powtórzonych z 2018 roku, zadano dodatkowe: po pierwsze, jakie instytucje lub organizacje powinny zostać zobowiązane do organizowania kultury studenckiej, zarówno wydarzeń promujących studentów artystów, jak i różnego rodzaju przedstawień czy koncertów, gdzie studenci zasiadają na widowni; po drugie, czy imprezy organizowane w nurcie kultury studenckiej powinny być dostępne dla wszystkich, w tym tych, którzy aktualnie nie są studentami; po trzecie, czy kultura studencka ma wpływ na inne kultury, jakie rodzaje inicjatyw i aktywności podejmowanych w nurcie kultury studenckiej mogłyby skutecznie oddziaływać na inne typy kultury. Zamieszczono tu także podsumowanie badań przeprowadzonych przez Autora w 2025 r. (jak zadeklarowano metodą Delficką, choć nie opisano szerzej szczegółów tego badania), dotyczących aktywności w życiu studenckim byłych działaczy ZSP i SZSP. Z pewnością walor dokumentacyjny miałyby załączenie ankiet do pracy.

Do tego fragmentu pracy można mieć najwięcej istotnych zastrzeżeń. Bo choć zamysł takich badań ankietowanych wydaje się z pełni właściwy, to jednak wielkość i sposób doboru prób w badaniach ilościowych ($N=97$, $N=213$, $N=87$) w ocenie opiniującego, absolutnie nie pozwala na wnioskowanie statystyczne ani na jakąkolwiek generalizację. Jeżeli chodzi o badania z 2018 r. i 2025 r. to zostały one przeprowadzone wyłącznie na Uniwersytecie Warszawskim, prawdopodobnie w ramach jednej lub nawet kilku grup zajęciowych. Trudno tu więc mówić o jakiegokolwiek reprezentatywności grupy badawczej, a w konsekwencji pod ogromnym znakiem zapytania należy postawić kwestię weryfikację stawianych przez Autora hipotez, np. o „rozbieżności generacyjnej w rozumieniu złotego okresu kultury studenckiej”. Następnie Autor zaprezentował wyniki kolejnego badania, które zaprojektował, tj. badań ankietowych opracowanych w formie kwestionariusza Google, które w 2025 roku zrealizowała Ogólnopolska Komisja Historyczna Ruchu Studenckiego dysponująca odpowiednią bazą adresową byłych członków SZSP/ZSP. W badaniu ankietowym wzięło udział 87 respondentów – byłych członków i członek Zrzeszenia w głównej mierze z dawnych funkcyjnych działaczy reprezentujących większość dużych wielouczelniowych środowisk i branżowych agentów ZSP. Pytania dotyczyły różnych zagadnień związanych z działalnością, w tym kulturą studencką w okresie, gdy osoby te były studentami, między rokiem 1960 a 2003; najwięcej spośród ankietowanych studiowało w latach 1965–1990. Uzyskano odpowiedzi na następujące pytania: 1. Czy praca zawodowa po ukończeniu studiów była konsekwencją działalności w organizacji studenckiej? 2. Jakie były powody Twojego angażowania się w uczestnictwo w ruchu studenckim w okresie studiów i

ewentualnie potem? 3. Jaki był rodzaj Twojej aktywności w ruchu studenckim? 4. Jakie były główne, najczęstsze trudności napotymane w ruchu studenckim? 5. Na czym polegała specyfika kultury studenckiej i jej odmienność wobec kultury powszechnego obiegu? Jaki był wpływ, rola i znaczenie ogólnie pojętego ruchu studenckiego i kultury studenckiej lat 1950–1989? W konkluzjach podkreślono, że porównując wszystkie badania ankietowe, dostrzeżono rozbieżność w rozumieniu tzw. złotego okresu kultury studenckiej w Polsce oraz współczesności, co skłania Autora do refleksji, że „jest to różnica o charakterze generacyjnym wynikająca z innego systemu wartości, norm i zachowań” (s. 218). Przywołano w tym fragmencie pracy także wyniki innych badań, w tym opublikowanych w raporcie Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” oraz Narodowego Centrum Kultury pt. *Kultura studencka. Diagnoza kierunków rozwoju kultury studenckiej w Polsce z 2020 r.* Dodatkowo odwołano się do danych uzyskanych podczas III Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej w dniach 5–6 listopada 2025 r. w Akademickim Centrum Kultury i Mediów.

Z kolei w rozdziale X pracy, Autor podjął próbę syntetyzowania opisanych zjawisk i trendów w pierwszych ośmiu rozdziałach. Wskazano tu pięć etapów rozwoju kultury studenckiej: lata 1948–1956 (narodziny ruchu studenckiego – należałoby dodać w PRL – przyp.JS), etap II – lata 1956–1968/1970 (etap liberalizacji systemu), lata 1968/1970–1980/1981 (otwarcie systemu na ograniczoną modernizację), etap IV (lata 1982–1990), oraz okres ostatni, obejmujący lata 1990–2025. Taki podział – jak się wydaje - pozwolił połączyć analizę historyczną z próbą oceny współczesnego stanu badanego zjawiska. Co więcej, Autor wyróżnił - jak to określono - osiem i pół głównych zjawisk kultury studenckiej, próbując zbudować całościowy model tego zjawiska. Konkludując, podkreślono tu, że organizacje kultury studenckiej odgrywały kluczową rolę w tworzeniu autonomicznych i niezależnych obiegów kulturalnych. W czasie przedinternetowym powstał system komunikacji społecznej w ruchu kulturalnym studenckim, w ramach którego działały nieformalne grupy satelickie, media studenckie (prasa, wydawnictwa, radiowęzły akademickie, komisje kultury) oraz wewnętrzne sieci informacyjne łączące kluby i komisje kultury. Tworzyły one synergiczny system komunikacji interpersonalnej i grupowej, oparty na specyficznym języku, kodzie i slangu studenckim, który gwarantował skuteczność przekazu, pomysłowość i sprawność bez cenzury ani indoktrynacji. Kultura studencka – określana mianem „ruchu kulturalnego studenckiego” – opierała się na społeczności pokoleń studenckich zjednoczonych chęcią poznania kultury i możliwościami w pewnym sensie wolnej (oczywiście w warunkach PRL) wypowiedzi artystycznej (Autoreferat, s. 10-11).

W zakończeniu Autor formułuje szereg interesujących wniosków i spostrzeżeń. Podkreślono, że dla pokolenia akademickiego niezwykle ważnym wydarzeniem był październik '56 i odwilż polityczna będąca wynikiem tych wydarzeń politycznych. To wówczas studenci, absolwenci i młoda inteligencja poczuła odpowiedzialność za losy kraju co sprzyjało zaangażowaniu i aktywnościom na wielu płaszczyznach. Dalej Autor wskazuje na marzec '68 roku, jako datę formującą odrębne pokolenie, podobnie jak rok wprowadzenia stanu wojennego. W ocenie dr S. Rogowskiego analizując historię kultury studenckiej w okresie 1945 – 1989 w Polsce, można wyodrębnić kilka istotnych, wspólnych cech dla całego środowiska, takich jak integralny system aksjologiczny, niepaństwowy mecenat ZSP (choć nie niezależny), możliwość w miarę swobodnego działania w warunkach ustroju PRL, aktywności wyrażanej w różnych formach, poczucie wspólnoty wśród uczestników tego ruchu, różnorodność i otwartość, tolerancję, świadomość odmienności statusu studenta na tle innych grup społecznych tamtego okresu, ciekawość świata, przeświadczenie o wyjątkowości tej grupy i polskiego ruchu studenckiego, fenomen kultury studenckiej, wypracowanie własnych, oryginalnych, skutecznych narzędzi i form komunikacji środowiskowej. Autor podkreśla, że po roku 1989 roku obserwuje się postępujący kryzys kultury studenckiej i ruchu studenckiego. Spostrzega, że wszystko to co tworzyło i formowało kulturę studencką, a tym samym nadawało jej atrybuty i niepowtarzalny charakter, paradoksalnie stało się powodem jej zmierzchu. Autor konkluduje, że ruch studencki tamtego okresu był rodzajem subkultury, dającym młodzieży poczucie bezpieczeństwa w grupie, osławiającej otaczającą rzeczywistość, rodzącej poczucie romantycznego buntu a nawet oporu, przeciwko społeczeństwu mieszczańskiemu. Dodatkowo podkreśla się, że w tamtym czasie ukształtował się system komunikacji społecznej funkcjonujący w środowisku studenckim obejmujący zarówno działania instytucjonalne, jak i aktywności nieformalne. Mimo istniejącego reżimu możliwe było paradoksalnie funkcjonowanie niezależnych grup. Wszystko to sprzyjało budowaniu etosu oraz kształtowaniu postaw przedstawicieli tej grupy w ramach kultury studenckiej. Z pewnością funkcjonował także specyficzny język komunikacji, zarówno ten werbalny jak i symboliczny. Ważną rolę odgrywały także media studenckie (prasa, wydawnictwa i radiowęzły akademickie), ale także wewnętrzne sieci, struktury funkcjonujące pomiędzy klubami i komisjami kultury.

Bibliografia została podzielona na trzy części: wywiady, literatura, strony internetowe. Brak jest podziału na źródła i opracowania. Gdy chodzi o pierwszą część, wskazano tu wypowiedzi rozmówców przeprowadzone na potrzeby tej publikacji. Wykaz literatury nie budzi poważniejszych zastrzeżeń, choć wytknąć trzeba fakt, że umieszczono tu tylko

publikacje w j. polskim. Pominęto całkowicie literaturę zagraniczną, obcojęzyczną. Z uwagi na poruszaną problematykę, taki zabieg może wydawać się częściowo zrozumiały, choć odniesienia do doktryny zagranicznej z pewnością wzbogaciłyby przekaz.

Podsumowując, trzeba stwierdzić, że autorska monografia zatytułowana „*Kultura studencka. Geneza, historia, teraźniejszość*” (ASPRA-JR, Warszawa 2025, s. 281) jest pracą nierówną. Pierwszą część (rozdziały od 1 do VIII) należy ocenić jako ważną i interesującą, choć niepozbawioną wad. Zastosowana koncepcja narracji literackiej, choć była zabiegiem ryzykownym, w tym przypadku, zważywszy na poruszaną tematykę, ale także osobę Autora, osobiście przecież zaangażowanego w ruch kultury studenckiej, a wręcz jednego z liderów i organizatorów tego nurtu, okazała się właściwa. Ta część pracy to z jednej strony ciekawa, wciągająca czytelnika narracja okraszona unikalnymi informacjami, choć z drugiej dostrzega się tu braki metodologiczne. Zgoła odmienna, wysoce krytyczna musi być ocena rozdziału IX, który z powodów wyżej wskazanych zdecydowanie rozczarowuje.

4. Ocena – w myśl art. 210 ust. 1 pkt 3 PrSzkolWyżN - istotnej aktywności naukowej, realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Jak słusznie wskazuje się w doktrynie, przepisy PrSzkolWyżN /.../ należy interpretować w sposób, który nakazuje poddawać ocenie z punktu widzenia wkładu w rozwój nauki cały przedstawiony przez habilitanta dorobek, a nie jedynie jego główne osiągnięcie” (*M. Radajewski*, Kryterium znacznego wkładu w rozwój określonej dyscypliny w postępowaniu habilitacyjnym, *Ius Novum* 2026, nr 2, s. 103–120). Dlatego należy odnieść się także do innych osiągnięć Habilitanta. Tym bardziej dziwi zatem fakt, że pierwotnie nie doręczono opiniującemu tego dorobku, poprzestając tylko na przekazaniu książki „*Kultura studencka w Polsce*., op. cit.”, a jedynie Habilitant opisał tę aktywność w swoim autoreferacie.

Dorobek naukowy Opiniowanego, który należy ocenić jako ważny i interesujący, obejmuje kilka obszarów tematycznych. Po pierwsze w centrum dociekań naukowych Habilitanta znalazła się problematyka mediów publicznych, a w szczególności wyzwania związane z finansowaniem tego sektora, zarządzania jakością, a także aspekty prawne, aksjologiczne tych zagadnień. Drugim polem badawczym były zagadnienia współczesnego filmu i mediów elektronicznych a także ciekawa koncepcja tzw. społeczeństwa

kontentowego. Wreszcie trzecią płaszczyzną badań była tematyka kultury studenckiej, medialności tego zjawiska, w tym prasy studenckiej. Nie ma najmniejszych wątpliwości, że powyższe obszary badań mieszczą się w zakresie problematyki nauk o komunikacji społecznej i mediach.

Jeżeli chodzi o osiągnięcia naukowe Habilitanta w zakresie publikacji monografii, to wskazano w tym punkcie tylko jedną dysertację, określoną jako główne osiągnięcie naukowe tj. książkę *„Kultura studencka. Geneza, historia i teraźniejszość”*, Warszawa 2025”. Ponadto dr Sławomir Rogowski był także współredaktorem trzech innych monografii, tj. *„Kultura studencka okresu PRL. Media i działalność artystyczna”*, red. S. Rogowski, M. Rauszer, Warszawa 2018; *Dystrybucja filmowa: od kina do streamingu*, red. Sławomir Rogowski, Anna Wróblewska, Warszawa 2020 oraz *Tygodnik studencki ITD. Refleksje historyczne*, red. nauk. S. Rogowski, Warszawa 2023.

Monografia pod redakcją Sławomira Rogowskiego i Michała Rauszera *„Kultura studencka okresu PRL. Media i działalność artystyczna”* (Warszawa 2018, s. 260) stanowi interesujące opracowanie poświęcone fenomenowi studenckiej aktywności kulturalnej w latach 1956–1989. Publikacja łączy perspektywę historyczną, socjologiczną i medioznawczą, prezentując kulturę studencką jako wielowymiarowe pole praktyk formalnych i nieformalnych – od klubów studenckich i dyskusyjnych klubów filmowych, przez kabaret i teatr, po prasę, muzykę i imprezy masowe. Największą wartością tego opracowania jest bogata podstawa źródłowa (dokumenty archiwalne, prasa studencka) oraz koncepcja „siedmiu fenomenów”, która porządkuje analizę i stanowi użyteczną podstawę dla dalszych badań. Książkę otwiera rozdział M. Rauszera i S. Rogowskiego *„Od spontanicznej do instytucjonalnej kultury studenckiej”* (s. 7–18). Według oświadczenia z dnia 28.10.2025 r. współredaktora tego tomu, dr Sławomir Rogowski był pomysłodawcą kilkuletnich badań z zakresu kultury i mediów studenckich i to z jego inicjatywy WDIiB i Wydział Pedagogiczny UW w roku 2018 zorganizowały konferencję naukową o tej tematyce, a później zapewniły możliwość wydania opisywanej tu publikacji. Ponadto jako współredaktor zaprosił do współpracy autorów kolejnych rozdziałów, zaproponował układ poszczególnych rozdziałów, opracował redakcyjnie teksty do druku, jest współautorem wstępu oraz sformułował wnioski kończące tę pracę.

Kolejna monografia pod współredakcją Sławomira Rogowskiego i Anny Wróblewskiej, zatytułowana *„Dystrybucja filmowa: od kina do streamingu”* (Warszawa 2020) stanowi kompleksowe opracowanie problematyki rynku dystrybucji utworów audiowizualnych – od

tradycyjnej dystrybucji kinowej po platformy VOD i streaming. Publikacja wypełnia istotną lukę badawczą, łącząc perspektywę naukową z głosami praktyków: właścicieli kin studyjnych, dystrybutorów, prawników i specjalistów edukacji filmowej. Rozdział dr S. Rogowskiego „*Dystrybucja utworów audiowizualnych w społeczeństwie kontentowym*” wprowadza użyteczną koncepcję „społeczeństwa kontentowego”, opisującą kulturę masowej konsumpcji treści na różnych platformach. Według oświadczenia Anny Wróblewskiej dr Sławomir Rogowski był współpomysłodawcą i współredaktorem tej wieloautorskiej monografii naukowej. Dr S. Rogowski zaproponował strukturę pracy dzieląc ją na sześć części tematycznych, a w nich umieścił spójny układ 20 rozdziałów. Jest także współautorem wstępu i zawartej w nim hipotezy badawczej i wniosków, a także przygotował teksty do druku i bezpośrednio odpowiadał za współpracę z Wydawnictwem.

Praca pt. „*Tygodnik studencki ITD. Refleksje historyczne*” (red. nauk. Sławomir Rogowski, Warszawa 2023) stanowi kontynuację projektu badawczego „Kultura studencka okresu PRL” i jest poświęcona jednemu z najważniejszych tytułów prasowych w historii polskiej prasy akademickiej, tj. tygodnikowi „ITD”. Publikacja ma charakter pracy zbiorowej i łączy artykuły naukowe z zapisami dyskusji, paneli oraz wystąpieniami byłych redaktorów naczelnych (m.in. Aleksandra Kwaśniewskiego) i dziennikarzy czasopisma. Z pewnością do mocnych strony tej monografii należy zaliczyć unikalny przedmiot badań oraz połączenie perspektywy naukowej i osobistych świadectw uczestników. Według oświadczenia z 30 stycznia 2026 r. L. Kamińskiego, W.S. Kaczorowskiego i W. Jędrzejewskiego, dr Sławomir Rogowski był pomysłodawcą kilkuletnich badań, konferencji naukowej i publikacji tej monografii. Jako redaktor naukowy monografii zaprojektował i przeprowadził badania, oraz sformułował wnioski w podsumowaniu pracy. Ponadto Opiniowany był autorem wstępu i dwóch podrozdziałów w części pierwszej książki.

Gdy zaś chodzi o inny dorobek publikacyjny po uzyskaniu stopnia doktora, Opiniowany wskazał w ramach pierwszego z wyżej wskazanych obszarów badawczych, łącznie 6 tekstów, w tym: *Universal Audiovisual Contribution – Possibilities or Necessity?*, *Praxeological inspirations for the new licence fee system in Poland*, w: *Media Economics: Issues in the Media. Theory and practise*, pod red. B. Nierenberga, J. Gołuchowskiego, PWN 2018, s. 37-45; Artykuł podejmuje kluczowy problem chronicznego niedofinansowania mediów publicznych w Polsce i proponuje wprowadzenie powszechnej składki audiowizualnej jako alternatywy dla tradycyjnego abonamentu RTV. Ponadto przedstawiono tu perspektywę porównawczą, analizując modele w wybranych państwach europejskich.

W kolejnej pracy zatytułowanej „Poszukiwanie determinantów jakości programu jako elementów strategii w mediach publicznych. Model trójkąta sił jakości, opubl. W „Zarządzanie Mediami”, Uniwersytet Jagielloński, 2021, nr 4, s. 663-679, zaprezentowani empiryczne i teoretyczne rozwinięcie problemu jakości w mediach publicznych, wprowadzając autorski model analityczny. Autor definiuje jakość w mediach poprzez pryzmat ustawy o radiofonii i telewizji oraz literatury przedmiotu, a następnie weryfikuje hipotezę o nierównomiernym wpływie trzech grup czynników na powstawanie wartościowych programów. Artykuł zasługuje na uwagę jako oryginalna propozycja modelu zarządzania jakością w mediach publicznych, łącząca analizę teoretyczną z weryfikacją empiryczną.

W tekście pt. „System finansowania mediów publicznych w Polsce i niektórych krajach europejskich. Wybrane problemy, opublik. w „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”, 2021, nr 44, s. 54–67, przedstawiono pogłębioną analizę porównawczą modeli finansowania mediów publicznych w wybranych krajach europejskich, z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych, ekonomicznych i społecznych. Tekst rozwija wątki z wcześniejszej publikacji autora z 2018 r. o powszechnej składce audiowizualnej, oferując bardziej szczegółowe dane i szerszy kontekst instytucjonalny. Tekst ten z pewnością zasługuje na uwagę jako systemowa, porównawcza analiza finansowania mediów publicznych, łącząca perspektywę prawną, ekonomiczną i społeczną z konkretnymi propozycjami reformy dla Polski.

W publikacji zatytułowanej *Zarządzanie mediami publicznymi a ustawa o radiofonii i telewizji oraz problemy jakości*, opublik. „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”, 2021, nr 44, s. 89–99, zaproponowano analityczne połączenie perspektywy prawnej i zarządczej, ukazujące napięcie między regulacjami ustawy o radiofonii i telewizji a praktyką zarządzania jakością w polskich mediach publicznych. Autor diagnozuje kluczowe problemy: nieskuteczny system finansowania, polityczne wpływy na zarządzanie oraz chroniczny deficyt jakości programowej, co prowadzi do spadku zaufania odbiorców. Jest to niezwykle ciekawa systemowa diagnoza problemów zarządzania mediami publicznymi w Polsce, łącząca perspektywę prawną, zarządczą i społeczną z konkretnymi propozycjami reformy.

Publikacja *Wybrane regulacje ustawowe a doskonalenie zarządzania jakością w mediach publicznych*, opublik. „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”, 2022, nr 47, stanowi kontynuację cyklu badań nad systemem finansowania i

zarządzania mediami publicznymi w Polsce, tym razem ze szczególnym uwzględnieniem nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji po wyborach parlamentarnych w 2015 r. Autor dokonuje analizy i oceny wpływu na jakość zarządzania kluczowych regulacji ustawowych w obrębie mediów publicznych, jakie zostały podjęte po wyborach parlamentarnych w 2015 roku.

Tekst Sławomira Rogowskiego *Podsumowanie kadencji*, w: *Nie tylko cyfryzacja. Druga dekada KRRiT*, pod red. B. Modrzejewskiej, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Warszawa 2016, s. 280–285, stanowi natomiast autorskie podsumowanie sześciu lat pracy Autora w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji w kadencji 2010–2016, ze szczególnym uwzględnieniem wyzwań regulacyjnych, technologicznych i politycznych w tym okresie. Dr S. Rogowski był członkiem KRRiT w latach 2010 - 2016, co nadaje tekstowi charakter świadectwa uczestnika i decydenta kluczowych procesów i przemian rynku medialnego w tym okresie, tj. m.in. cyfryzacji telewizji naziemnej.

Natomiast w drugim ze wskazanych obszarów tematycznych, tj. podejmujących zagadnienia filmu i współczesnych mediów elektronicznych oraz koncepcji społeczeństwa kontentowego, Autor opublikował pięć tekstów, w tym omówioną już powyżej pracę zbiorową pt. *Dystrybucja filmowa: od kina do streamingu*, red. S. Rogowski, A. Wróblewska, Warszawa 2020, s. 424. Habilitant jest tu autorem rozdziału zatytułowanego „*Dystrybucja utworów audiowizualnych w społeczeństwie contentowym*”, w: *Dystrybucja filmowa: od kina do streamingu*, 2020, s. 19-41, który stanowi teoretyczny i analityczny fundament całego tomu, wprowadzając koncepcję „społeczeństwa contentowego” jako kluczowego kontekstu dla przemian rynku dystrybucji filmowej.

Koncepcję tę rozwijał w artykule zatytułowanym *Pojęcie społeczeństwa contentowego a problematyka kultury nadmiaru*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”, 2024, nr 53, s.93-100, tym razem w kontekście szerszej refleksji nad kulturą nadmiaru, konsumpcjonizmem i determinantami jakości treści medialnych.

Artykuł pt. *Historia i rozwój dyskusyjnych klubów filmowych i środowiska akademickiego w Polsce – wybrane przykłady*, w: „*Niepodległość i Pamięć*”, 2025, nr 2, s. 277–310, stanowi pogłębioną analizę historyczną ruchu DKF w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem klubów działających w środowisku akademickim. Tekst wpisuje się w szerszy projekt badawczy autora nad kulturą studencką okresu PRL, rozwijając wątki z monografii *Kultura studencka okresu PRL. Media i działalność artystyczna* (2018). Wpisuje

się on zarówno w obszar badawczy dotyczący filmu i mediów elektronicznych współcześnie, jak i kultury studenckiej.

Odnosić tu należy także recenzję przygotowaną przez Habilitanta książki zatytułowanej: *Rozpowszechnianie filmów w Polsce ludowej w latach 1944–1956*, Uniwersytetu Łódzkiego, 2022, a opublikowaną w „Studiach Medioznawczych” WDiB UW, 2023, Nr 2 (tom 24), s.220-224.

Gdy zaś chodzi o publikacje dotyczące tematyki kultury studenckiej, medialności tego zjawiska i prasy studenckiej, w tej grupie wpisano łącznie osiem² publikacji (z uwzględnieniem prac zaliczonych do monografii i rozdziałów w tychże, a wskazanych już wyżej, tj. *Kultura studencka okresu PRL. Media i działalność artystyczna*, pod red. S. Rogowskiego, M. Rauszer, Warszawa 2018; *Od kultury spontanicznej do instytucjonalnej* (S. Rogowski, M. Rauszer, w: *Kultura studencka okresu PRL. Media i działalność artystyczna*, red. S. Rogowski, M. Rauszer, ASPRA 2018; Rozdział S. Rogowskiego i M. Rauszera *Od kultury spontanicznej do instytucjonalnej*, w: *Kultura studencka okresu PRL. Media i działalność artystyczna*, red. S. Rogowski, M. Rauszer, ASPRA 2018, s. 7–18); *Tygodnik studencki ITD. Refleksje historyczne*, monografia pod red. nauk. S. Rogowskiego, Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, Warszawa 2023; *Wywiad jako gatunek dziennikarski w ITD w okresie 1976–1990. Prezentacja formuły czasopisma, poglądów społeczno-politycznych autorów i ich rozmówców*, w: *Tygodnik studencki ITD. Refleksje historyczne*, monografia pod red. S. Rogowskiego, Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, Warszawa 2023; *Wywiad jako gatunek dziennikarski w ITD w okresie 1976–1990. Prezentacja formuły czasopisma, poglądów społeczno-politycznych autorów i ich rozmówców*, w: *Tygodnik studencki ITD. Refleksje historyczne*, monografia pod red. S. Rogowskiego, Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, Warszawa 2023; *Omówienie wybranych wywiadów w tygodniku ITD. w latach 1976–1990*, w: *Tygodnik studencki ITD. Refleksje historyczne*, monografia, 2023).

Artykuł dr. S. Rogowskiego *Siedem zjawisk kultury studenckiej w PRL* („Konteksty” 2024, nr 1–2, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, s. 330–363) stanowi syntetyczne, autorskie ujęcie fenomenu kultury studenckiej okresu PRL, poprzez wyróżnienie siedmiu kluczowych fenomenów, które definiują to środowisko jako specyficzny obszar praktyk

² Choć faktycznie siedem tekstów, bowiem tekst ten został umieszczony w grupie tekstów dotyczących filmu i mediów elektronicznych.

kulturowych. Tekst stanowił – co sam przyznał Autor we wstępie - swoistą inspirację do przygotowania książki stanowiącej podstawowe osiągnięcie naukowe.

Tekst pt. Historia i rozwój dyskusyjnych klubów filmowych i środowiska akademickiego w Polsce – wybrane przykłady, w: *Niepodległość i Pamięć*, 2(90) 2025, s. 277-310 został już wyżej omówiony, bowiem umieszczony został także w grupie tekstów dotyczących poprzedniego obszaru badawczego Habilitanta.

Podsumowując tę część oceny, należy stwierdzić, że na dorobek publikacyjny Opiniowanego, który ukazał się po uzyskaniu doktoratu, składa się jedna monografia autorska, trzy prace zbiorowe, dwie w których Habilitant był współredaktorem i jedna, w której był redaktorem naukowym dzieła oraz 15 artykułów naukowych lub rozdziałów w pracach wieloautorskich (w tym jedna recenzja). Prace koncentrowały się na trzech obszarach naukowych, tj. po pierwsze problematyce mediów publicznych, a w szczególności wyzwaniach finansowania i zarządzania jakością tym sektorem, a nadto ich aspektów prawnych i aksjologicznych. Po drugie w polu zainteresowań badawczych były zagadnienia współczesnego filmu i mediów elektronicznych, a także interesująca koncepcja społeczeństwa kontentowego. Trzecią płaszczyzną dociekań naukowych była tematyka kultury studenckiej, medialności tego zjawiska, w tym prasy studenckiej. Zdecydowana większość z tych prac cechuje się interesującą i ważną problematyką badań, prawidłowo sformułowanymi hipotezami badawczymi oraz trafnością zastosowanych metod badawczych. Trzeba jednak krytycznie wskazać, że Autor publikował w zasadzie tylko w j. polskim w Polsce (z wyjątkiem jednego tekstu, ale i tak w Polsce). Nadto niestety publikacji nie umieszczono w wysokopunktowanych czasopismach, z wyjątkiem publikacji w czasopiśmie „Kontekst”, Instytutu Sztuki PAN, głównie zaś w jednym publikatorze tj. „Zeszytach Naukowych Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie”. W renomowanych i powszechnie uznanym w środowisku badaczy czasopismach naukowych takich jak chociażby „Studia Medioznawcze WDiB UW, ukazała się tylko recenzja oraz jeden tekst w „Zarządzanie Mediami” Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pozostałe miejsca publikacji to prace zbiorowe i publikacja Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Gdy chodzi o kolejny wymóg ustawy stawiany habilitantom, a mianowicie istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, Opiniowany w tej części wskazał na współpracę z Katedrą Zarządzania i Przedsiębiorczości *Politechniki Częstochowskiej*, która zaowocowała opublikowaniem czterech artykułów naukowych zamieszczonych w *Zeszytach Naukowych Politechniki Częstochowskiej. Seria*

Zarządzanie, tj. „System finansowania mediów publicznych w Polsce i w niektórych krajach europejskich. Wybrane problemy”; „Zarządzanie mediami publicznymi a ustawa o radiofonii i telewizji oraz problemy jakości. Wybrane regulacje ustawowe a doskonalenie zarządzania jakością w mediach publicznych”; „Pojęcie społeczeństwa kontentowego a problematyka kultury nadmiaru”. Stwierdzić należy zatem, że ten warunek formalny został spełniony, choć dorobek w tym zakresie nie jest z pewnością imponujący, skoro na liście podmiotów współpracujących w obszarze badań naukowych znalazł się tylko jeden podmiot.

Jeżeli chodzi o dane naukometryczne Habilitant w autoreferacie podał, że żadna z publikacji nie ukazała się w czasopismach ze wskaźnikiem Impact Factor ani w bazach Scopus i Web of Science. Gdy chodzi o liczbę cytowań w Google Scholar to łącznie 7 pozycji, wskaźnik Hirscha (h-index) w Google Scholar: $h = 2$.

5. Inne osiągnięcia Habilitanta

Analizując z kolei aktywność Habilitanta w zakresie udziału w konferencjach naukowych, to także w tym punkcie Opiniowany nie ma wielkich osiągnięć. Na tej liście wskazano 12 wydarzeń w okresie 10 lat, od 2016 do 2026 r. (choć do dokumentacji nie dołączono stosownych certyfikatów), przy czym większość za nich miała miejsce na „macierzystym” Wydziale Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego, ale także na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach, UMCS, PWSFTViT, w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Fundacji Europeana, Fundacji Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego, Fundacja Universitas Versalis. Zwraca uwagę brak jakiegokolwiek aktywności na arenie międzynarodowej.

Gdy zaś chodzi o udział w pracach zespołów badawczych (projekty konkursowe krajowe i zagraniczne) wskazano tylko jeden, a mianowicie projekt badawczy kierowany przez prof. Karena Dündera: *Public Service Media and European Practices*. Nie sprecyzowano w jakim charakterze Opiniowany brał udział w tym projekcie, innych szczegółów (np. wielkości finansowania, kto był grantodawcą), ani nie przedstawiono żadnych dokumentów poświadczających zaangażowanie w tym grantcie. Natomiast w rubryce członkostwo w organizacjach naukowych, w moim przekonaniu błędnie wskazano pełnienie funkcji recenzenta w czasopiśmie „*Studia Medioznawcze i Zarządzanie w Mediach*”. Z pewnością w tym punkcie zwyczajowo odnotowuje się członkostwo i zaangażowanie w pracach towarzystw naukowych, krajowych i zagranicznych. Jak można zatem rozumieć, z

przedstawionych recenzentowi dokumentów nie wynika, aby Opiniowany należał do takich organizacji.

Z kolei, gdy chodzi o odbyte staże w instytucjach naukowych i artystycznych, dr S. Rogowski wykazał się trzema takimi pobytami, ale w okresie przed uzyskaniem stopnia doktora.

Choć Habilitant nie wskazał żadnego osiągnięcia w zakresie członkostwa w komitetach redakcyjnych / radach naukowych czasopism, to jednak warto odnotować pełnienie funkcji recenzenta w czasopiśmie „Studia Medioznawcze i Zarządzanie w Mediach”, która to aktywność Opiniowany zaliczył błędnie do innej kategorii.

Pan dr S. Rogowski nie zadeklarował żadnych osiągnięć w zakresie jego zaangażowania i udziału w programach europejskich i międzynarodowych ani w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań lub nagrody naukowe.

Opiniowany w autoreferacie wskazał, iż zajęcia dydaktyczne prowadził głównie na ówczesnym, macierzystym Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego (obecnie WDiB UW). Od 2013 r. zaangażowany był w konwersatorium zatytułowane *Firma jako instrument komunikacji społecznej*, a po uzyskaniu doktoratu, od 2017 r. w ramach Katedry Antropologii Mediów, we współpracy z Katedrą Informatyki, prowadził następujące przedmioty: *Normalizacja i zarządzanie jakością w mediach*, *Infrastruktura i logistyka mediów*, *Film jako instrument komunikacji społecznej*. Ponadto opracował i prowadził zajęcia „*Organizacja produkcji audiowizualnej*” (uruchomiony w roku akademickim 2019/2020, prowadzony do dziś), a także „*Fundusze kulturalne – gdzie i jak szukać pieniędzy na przedsięwzięcia filmowe i artystyczne*” a także seminaria licencjackie i magisterskie. W okresie od roku akademickiego 2018/2019 do 2024/2025 jako promotor wypromował łącznie 66 licencjatów i 10 magistrów. Ponadto współpracował w zakresie dydaktyki także z innymi szkołami wyższymi, w tym Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie (Wydział Sztuki Mediów – *Wstęp do nauki o mediach i komunikacji społecznej* (2018–2024); z Europejską Wyższą Szkołą Prawa i Administracji w Warszawie (wykłady i ćwiczenia z *Marketingu medialnego* w roku akademickim 2008–2009), w Wydziale Dziennikarstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego prowadząc konwersatorium zatytułowane „*Telewizja Polska: zadania misji publicznej*”, z Wydziałem Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego, na studiach podyplomowych *Telewizyjne i filmowe studia producenckie* wykład monograficzny z gatunków telewizyjno-

filmowych (2003–2004). Wspomnieć tu także trzeba o współpracy z Mistrzowską Szkołą Filmową im. Andrzeja Wajdy – od 2012 r. wykłady z produkcji i reżyserii filmu dokumentalnego na przykładzie własnych produkcji filmowych, z Wyższą Szkołą Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi (wykład gościnny: *Filmowy development produkcyjny. Producent kreatywny jako funkcja – case study na przykładzie filmu fabularnego w reżyserii Pawła Sali „Matka, Teresa od kotów”*.) Jak się wydaje, działalność dydaktyczna Opiniowanego należy ocenić jako zadawalającą.

Oceniając dorobek Habilitanta w zakresie popularyzacji nauki w autoreferacie wskazano współpracę przy koncepcji i pełnienie funkcji redaktora wydawnictwa popularnonaukowego: „*Hybrydy. 55 lat. Zawsze pięknie, zawsze dwudziestoletnie*”, Fundacji na rzecz Studentów i Absolwentów UW „Universitas Versalis”, 2019 oraz kilka artykułów popularnonaukowych, m.in.: *Jak uratować media publiczne*, „Rzeczpospolita”, 22 grudnia 2014; *Finansowanie mediów publicznych w Europie*, „TV Leader”, 2017; *Dzieje Polski według Bractwa. Fenomen zbiorowego malowania w polityce. Pomoc historyczna*, „EE”, nr 19, 2006. Tę płaszczyznę aktywności należy ocenić także wysoko.

Jednak największe osiągnięcia dr S. Rogowskiego należy odnotować na płaszczyźnie organizacyjnej. Na tej liście należy odnotować m. in. sprawowanie funkcji Kierownika Laboratorium Badań Telewizyjnych i Filmowych w latach 2018–2024, co zaowocowało powstaniem szeregu publikacji teoretycznych w ramach tej jednostki, m.in.: *Dystrybucja filmowa: od kina do streamingu; Historia Ukrainy. 4 perspektywy* (2022); rozpoczęto prace nad filmem o Januszu Kondratiuku. Ponadto zrealizowano projekty praktyczno-doświadczałne w ramach tego zespołu (w latach 2018–2024), m. in. wykorzystanie wirtualnej przestrzeni do zdjęć sferycznych w badaniach nad pracą statków powietrznych (drony) na potrzeby filmu i gospodarki. Ponadto Opiniowany był pomysłodawcą koncepcji merytorycznej, współorganizatorem i prowadzącym podczas warsztatów dziennikarskich w Sandomierzu (w latach 2017–2022) we współpracy z Fundacją „Taki Jestem” i Festiwalem Filmów Niezwykłych. Dodatkowo dr S. Rogowski może wykazać się znaczącymi osiągnięciami w ramach swojej pracy w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a to m. in. za sprawą kierowania zespołem opracowującym koncepcję nowej ustawy medialnej, który to projekt ustawy przyjęty został do wykazu Zespołu Planowania Prac Rządu we wrześniu 2025 r. Od 2025 r. pełni nadzór nad Departamentem Szkolnictwa Artystycznego MKiDN i 19 wyższymi uczelniami artystycznymi (ok. 12 000 studentów), w tym nad przygotowaniem sesji

popularnonaukowych dotyczących edukacji w szkołach artystycznych podległych temu resortowi. Ponadto na liście osiągnięć w tym obszarze z pewnością należy wskazać działalność w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, w tym udział w pracach zespołu opracowującego koncepcję powszechnej opłaty audiowizualnej przedłożonej Prezesowi Rady Ministrów RP w maju 2015 r.

Należy także docenić ogromne doświadczenie i osiągnięcia zawodowe Opiniowanego, w tym m. in.: w okresie 1999–2002 pełnienie funkcji dyrektora Agencji Filmowej w TVP SA (produkcja filmów i seriali), w okresie 1990–1995 aktywność w Biurze Komitetu Kinematografii w pionie prawnokadrowym, promocję polskiej kinematografii w kraju i za granicą, a w okresie 1995–2010 w ramach własnej działalności gospodarczej osiągnięcia w zakresie produkcji filmowej, działalność jako producent filmowy, pomysłodawca i dyrektor festiwalu „Artystyczne Lato Filmów” w Kazimierzu Dolnym (1995–2004). Ponadto Opiniowany może pochwalić się licznymi osiągnięciami literackimi w zakresie prozy artystycznej (takie dzieła jak *„Zima stulecia”*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004; *„Widok z dachu”*, Wydawnictwo Artystyczne MUZA, 2014. *„Za tamtymi drzwiami”*, Wydawnictwo Artystyczne MUZA, 2024). Trzeba tu także dodać twórczość radiową, w tym scenariusze spektakli Teatru Polskiego Radia (m. in. *Goloborze* (2004), *Mgła czasu* (2011), *Stacja kiedyś* (2012), *Upadek z trzepaka* (2013), *Widok z dachu* (2015); współautorstwo z Wojciechem Drużem słuchowisk PR: *Bransoletka* (2013), *Powiedz mi, jak mnie kochasz* (2013), *Anka i Blanka* (2016), *Internmezzo na psa, windę i roletę bramną* (2013), *Pokój do wynajęcia* (2014), *Koniec wieńczy dzieło* (2018), *Ostatni port* (2018), *Biały dzban, czerwony dzban* (2022), *Bikiniarze* (2025). Nie można w tym wyliczeniu pominąć wybitnych osiągnięć w zakresie twórczości filmowej, w zakresie autorstwa scenariuszy, reżyserii, a także produkcji wielu *filmów dokumentalnych* (*Wojciech Jerzy Has. Rysopis znaleziony po latach* - scenariusz, współreżyseria, 2023; *Pani na Korczewie*, 2018; *Tala od różańca* - dokument fabularyzowany, 2012; *Krzysztof Zanussi - rozmowy istotne*, – TVP Kultura 2009; *Aleksandra jedzie do Polski* – 2008; *Prawo do Boga* – 2007; a nadto współautorstwo scenariusza z Michałem Dudziewiczem i Waldemarem Odorowskim (TVP 2, 2005) *Święto zmarłych* w Doylestown (TVP2, 1997), *Kawaleria powietrzna* (prod. TVP 2000, TVP), *Rosław* (TVP2, 1999), *W poszukiwaniu subtelnej dokładności* (prod. TVP, 1996).

Dr S. Rogowski był także (współ)producentem wielu wybitnych filmów fabularnych, w tym: *Matka Teresa od kotów* (2010), *Wszyscy święci* (TVP, 2002), *Przedwiośnie* (reż. Filip

Bajon, 2001), Cześć Tereska (reż. Robert Gliński, 2001), Duże zwierzę (reż. Jerzy Stuhr, 2000), Żółty szalik (reż. Janusz Morgenstern, 2000), Cud purymowy (reż. Izabela Cywińska, 2000), Pokolenie 2000 - cykl debiutów, Szczęśliwy człowiek (reż. Małgorzata Szumowska); Nieznana opowieść wigilijna (2000, prod. TVP), List (2001).

6. Konkluzje

Zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. PrSzkolWyżN, jednym z warunków ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego, co należy w sposób szczególny podkreślić, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny. Kryterium „znacznego wkładu w rozwój dyscypliny” ma charakter ilościowo-jakościowy, tzn. dorobek musi być jednocześnie odpowiednio obszerny i reprezentować wysoki poziom merytoryczny, tak aby prowadził do ulepszenia i podniesienia poziomu nauki w danej dyscyplinie (R. Stefański, op. cit.). Ponadto stwierdza się, że w postępowaniu habilitacyjnym kluczowe jest „osiągnięcie naukowe” o ponadprzeciętnym poziomie merytorycznym, a nie dowolny dorobek. Jego wartość ocenia się merytorycznie, z uwzględnieniem nowości, wpływu na stan wiedzy i jakości metodologicznej. Pamiętać także należy, osiągnięcie naukowe powinno zawierać oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i dowodzić określonego poziomu wiedzy (R. Stefański, op. cit.). Wskazuje się, że za wnoszące znaczny wkład w rozwój dyscypliny z reguły nie mogą być uznane prace bez klarownych hipotez i pytań badawczych (brak właściwej metodologii), opracowania czysto deskryptywne (jedynie informacyjne), teksty z rażącymi błędami merytorycznymi lub błędną terminologią, prace bez rzetelnego przeglądu literatury polskiej i zagranicznej oraz orzecznictwa, pomijające podstawową literaturę (R. Stefański, op. cit.).

Publikację „*Kultura studencka. Geneza, historia, teraźniejszość*” (ASPRA-JR, Warszawa 2025, s. 281) ocenić należy w dużym stopniu krytycznie, jako pracą nierówną, budzącą spore wątpliwości i zastrzeżenia. Z jednej strony ma charakter interdyscyplinarny, wykorzystuje kilka perspektyw naukowych, w tym medioznawczą, historyczną, antropologiczną oraz kulturoznawczą. Nie jest to zarzut, ale takie podejście może być problematyczne. Pierwszą część (rozdziały od 1 do VIII) należy ocenić jako ważną i interesującą. Zastosowana koncepcja narracji literackiej, choć była zabiegiem ryzykownym, w tym przypadku, zważywszy na tematykę, ale także osobę Autora, osobiście przecież zaangażowanego w ruch kultury studenckiej, okazała się właściwa. Ta część pracy to z jednej strony ciekawa, wciągająca czytelnika narracja okraszona unikalnymi opisami i informacjami, choć z drugiej dostrzec można tu zwłaszcza braki metodologiczne. Ponadto Autor skupił się

praktycznie wyłącznie na aktywności młodzieży akademickiej wspieranej przez ówczesne Zrzeszenie Studentów Polskich okresie 1948- 2025. Pomiął natomiast całkowicie historię ruchu kultury studenckiej w Polsce i na świecie, ale także działalność innych organizacji skupiających studentów w okresie PRL, co samo w sobie nie jest może wadą, ale nie koresponduje z tytułem pracy. Zgoła odmienna, wysoce krytyczna musi być ocena rozdziału IX. W przypadku badań ankietowych o których mowa w tej części pracy, można mieć poważne zastrzeżenia odnośnie reprezentatywności grupy badawczej, a w konsekwencji pod ogromnym znakiem zapytania należy postawić kwestię weryfikację stawianej przez Autora jednej z hipotez, tj. o „rozbieżności generacyjnej w rozumieniu złotego okresu kultury studenckiej”.

Z kolei podsumowując w myśl art. 210 ust. 1 pkt 3 PrSzkołWyżN, ocenę istotnej aktywności naukowej, realizowanej przez Habilitanta w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, należy stwierdzić, że na dorobek publikacyjny Opiniowanego, który ukazał się po uzyskaniu doktoratu, składa się jedna monografia autorska (o której mowa była już wyżej), trzy prace zbiorowe, dwie w których Habilitant był współredaktorem i jedna, w której był redaktorem naukowym dzieła oraz 15 artykułów naukowych lub rozdziałów w pracach wieloautorskich (w tym jedna recenzja). Prace koncentrowały się na trzech obszarach naukowych, tj. po pierwsze problematyce mediów publicznych, a w szczególności wyzwaniach finansowania i zarządzania jakością tym sektorem, a nadto ich aspektów prawnych i aksjologicznych. Po drugie w polu zainteresowań badawczych były zagadnienia współczesnego filmu i mediów elektronicznych, a także interesująca koncepcja społeczeństwa contentowego. Trzecią płaszczyzną dociekań naukowych była tematyka kultury studenckiej, medialności tego zjawiska, w tym prasy studenckiej. Zdecydowana większość z tych prac charakteryzuje się interesującą i ważną problematyką podejmowanych badań, prawidłowo sformułowanymi hipotezami badawczymi oraz trafnością zastosowanych metod badawczych. Trzeba jednak krytycznie wskazać, że Autor publikował w zasadzie tylko w j. polskim w Polsce (z wyjątkiem jednego tekstu, ale i tak w Polsce). Nadto niestety większość publikacji nie umieszczono w wysokopunktowanych lub renomowanych czasopismach naukowych. Z kolei, choć jako imponujące należy ocenić osiągnięcia organizacyjne, popularyzujące naukowe i zawodowe, to jednak przedmiotem tej analizy powinny być osiągnięcia naukowe.

7. Wniosek końcowy

Mając powyższe na uwadze stwierdzam, na podstawie art. 221 ust. 8 w zw. z art. 219 PrSzkolWyżN, że przedstawione recenzentowi osiągnięcie naukowe dr. Sławomira Rogowskiego ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, odpowiada wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2, choć w stopniu minimalnym.

dr hab. Jędrzej Skrzypczak, prof. UAM

Signed by /
Podpisano przez:

Jędrzej Antoni
Skrzypczak

Date / Data: 2026-
10-07 23:17

Potwierdzam zgodność wydruku z dokumentem wydanym w postaci elektronicznej:

Identyfikator dokumentu	209113.273334.230690
Nazwa dokumentu	recenzja dr ha. Jędrzej Skrzypczak, prof. UAM.pdf
Skrót dokumentu	BDB69FACBD1D5B1DC63AB597AABCEF31 CD0819C1
Wersja dokumentu	1.0
Data podpisu	07.10.2026
Sygnatariusz	Jędrzej Antoni Skrzypczak
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.136.31.31.
Data wydruku:	08.10.2026 07:57:32
Autor wydruku:	Solak Krystyna